

українського народу, яке почалося з ХХ століття має продовжуватись і сьогодні.

Список використаних джерел

1.Чепелик В.В. Український архітектурний модерн / Упорядник З.В. Мойсеєнко-Чепелик. – К.: КНУБА, 2000. – 378с.; іл. (Київський національний університет будівництва і архітектури).

2.Модерн на вулицях Києва : збірник есе / відп.ред. М.С.Авдєєва.- К.: НАУ, 2016. – 52.с.

3.Бенем Рейнер Взгляд на современную архитектуру: Эпоха мастеров. / Под ред. Е.В. Асса: Пер. с англ. – М.: Стройиздат, 1980. – 172 с.

4.Ясиевич В.Е. Архитектура Украины на рубеже XIX – XX веков. – К.: Будивэльнык, 1988. 184 с.

Аннотация

Рассмотрена специфика использования национальных мотивов в архитектуре модерна Киева, выделены основные разновидности изображений. на примерах XX столетия.

Ключевые слова: история архитектуры, стиль «модерн», национальные традиции, маскарона.

Annotation

Specifics of use of national motives in architecture of a modern style of Kiev are considered, the main kinds of images are allocated on examples of XX century.

Keywords: history of architecture, modern style, style, national traditions, maskarona.

УДК 726+712

Бачинська О. В.

КНУБА, старший викладач

каф. інформаційних технологій в архітектурі

ВЗАЄМОДІЯ ХРАМУ І ЛАНДШАФТУ НА ТЕРИТОРІЇ КИЄВА

Анотація: у статті розглядається взаємодія сакральних споруд і рельєфу на території Києва.

Ключові слова: Київ, храм, рельєф, взаємодія, композиція.

Київ з давніх часів був містом храмів. Київські сакральні споруди виглядали по-різному, в залежності від розташування на рельєфі. Ландшафт

Києва складний і різноманітний, включає різні типи. Вивчення взаємодії храму і ландшафту важливе для розуміння історії і для сучасної розбудови церков.

Принципи розташування храмів на київському ландшафті раніше не досліджувалися.

Метою дослідження є закономірності розміщення храмів на рельєфі в місті Києві.

Територія Києва має складний рельєф. На мапі (рис. 1, а) видно, що частина міста розташована на пагористих ділянках, а інші зони навпаки більш плоскі. Сучасний Київ розвивався від історичного ядра, яке посіло найвищі точки місцевості, бо високі пагорби виконували оборонну функцію. Внаслідок складної історії і періодичної руйнації розвиток міських територій був повільним. І тільки у ХХ сторіччі забудова розповсюдилася на передмістя та навколишні села, освоївши плоскі ділянки. Особливістю київського рельєфу є велика кількість гір у пагористій частині (рис. 1, б), які перемежуються западинами з крутими схилами (рис. 1, в). Схили рельєфу настільки круті, що потребують протизсувних заходів по їх укріпленню (рис. 1, г).

Таким чином, на території міста виявлені три типи рельєфу: плоский (рис. 1, д); злегка похилий (рис. 1, е), пагористий (рис. 1, є). Кожний з цих типів має своєрідний вигляд і потребує прийомів забудови, які б розкрили красу природного ландшафту. На трьох типах рельєфу є п'ять варіантів розміщення споруд – на плоскому рельєфі, злегка похиленому, і три варіанти поєднання з горою – на горі зверху, на її схилі, під горою. При забудові таких типів ландшафту архітектурне рішення споруд різняться. Рельєф впливає на розташування функціональних зон. Також необхідно врахувати особливості ландшафту для досягнення образної виразності споруди – створення образу монументальності чи камерності. Внаслідок пошматованості київських гір в межах візуального сприйняття людини опиняються гори і міжгір'я, високі і плоскі частини. Таким чином, в забудові міської зони Києва повинні реалізовуватися прийоми розташування будівель на різних типах рельєфу і засоби їх поєднання в єдину композицію вулиць, площ, районів.

Історична забудова не була такою щільною, як сучасна. Тому на історичних малюнках і світлинах за забудовою проглядаються форми ландшафту Києва. На старих світлинах (рис. 1, ж-з) представлені варіанти забудови київських гір. Вони показують, як важко було освоїти круті схили рельєфу, схильного до зсувів. Саме тому в історичному Києві ці схили часто залишали вільними, розміщаючи міські будинки по більш розлогим частинам пагорбів. Також світлини демонструють, що у поле зору людини, що бачила краєвид, попадали і гори, і плоскі частини. Розмаїтість ландшафту та прийомів його забудови робила образ міста живописним і привабливим.

Храм – споруда, яка вирізняється поміж іншої забудови унікальними формами. Для такої будівлі, відповідно до настанов релігії, може виділятися домінуюче положення в забудові. Саме тому, для храму дуже важлива взаємодія з рельєфом, бо форма землі доповнює зміст, закладений в образі та розташуванні церкви, допомагає розкритися художньому задуму архітектора.

Оскільки в Києві є п'ять варіантів розміщення споруд на рельєфі, храм теж можна розміщувати у п'яти різних варіантах на місцевості, кожна з яких доповнює його композицію і образ (рис. 2, а). На пласкому рельєфі храм виглядає таким, яким його запроектували. Злегка похила ділянка додає споруді динаміці. Розмістившись на пагорбі, церква отримує природний постамент і монументальний вигляд, вона домінує над навколишнім простором. Розташувавшись на схилі, споруда має невеличкий природний постамент, але втрачає монументальність, вона розчиняється у природному середовищі, яке візуально займає більший простір, ніж церква. Посівши місце під горою, будівля стає обрамленням для величезного пагорба, а при спогляданні з певних точок отримує природний фон позаду; її композиція камерна, підкорена природним домінуючим елементам. Але виявляється, що київська земля настільки різноманітна у своїх формах, що є велика кількість сакральних споруд, які розташовані з різних боків на різному рельєфі – з одного боку на пласкому, з іншого – на похилому чи горі. Гора може поєднуватися з похилим рельєфом чи схилом гори (уступ гори) (рис. 2, б). Також є споруди, які з трьох сторін мають різні варіанти ландшафту (рис. 2, в) – прямий, похилий на гора, або схил гори, похилий та гора. Таким чином, одна й та сама церква сприймається по-різному в залежності від того, з якого боку її роздивлятися. На прикладах розташування сакральних споруд відносно київського ландшафту можна побачити різницю між храмом на пласкій ділянці, під горою та на горі. У першому випадку храмовий комплекс сприймається таким, який він був

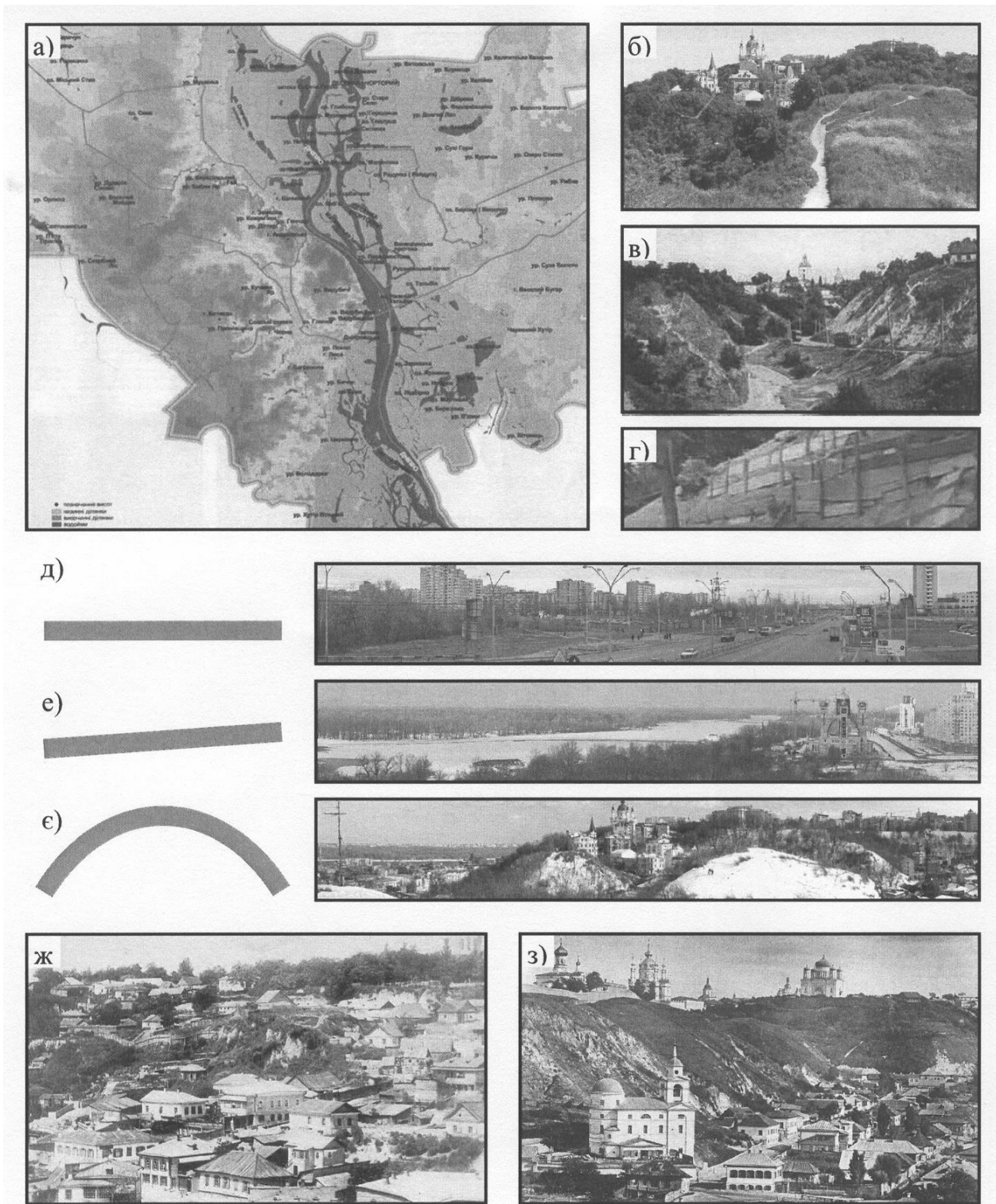
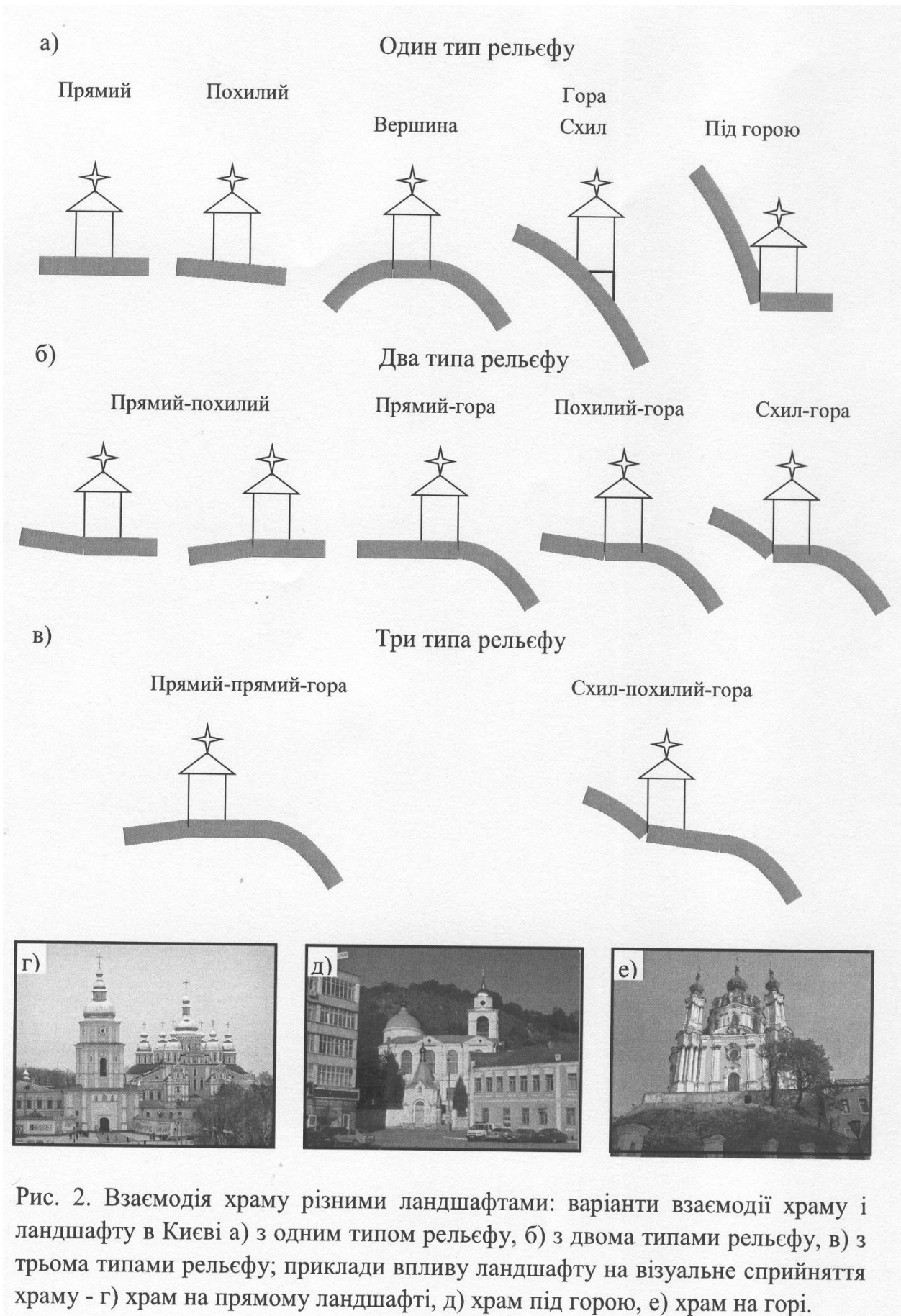

Рис. 1. Ландшафт Києва: карта та характер рельєфу Києва - а) карта висот, б) гора, в) западина між горами, г) роботу по укріпленню схилів; типи і приклади рельєфу Києва - д) плоский, е) похилий, є) гора; приклади вирішення забудови київський гір до 1917 р. – ж) забудова схилів, з) забудова верху і низу гори.

задуманий, і має статичну композицію (рис. 2, г), у другому – церква отримує природний фон і більш камерний характер (рис. 2, д), а в третьому – споруда має природний постамент, який підносить її високо над містом (рис. 2, е).

Таким чином, на київському ландшафті є можливість розмістити сакральну споруду у п'яти варіантах, кожен з яких створює своєрідну композицію з ландшафту і храму. Складність рельєфу створює варіанти розміщення церкви, коли з двох чи трьох боків до споруди прилягають різні форми ландшафту, внаслідок чого храм виглядає по-іншому з кожного боку.

Список використаних джерел:

1. Ремонтно-строительная бригада. Карты: Карта, Киев, рельеф города [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://pnv.kiev.ua/ru/mainpage/maps/> (дата звернення 2.12.2016) – Назва з екрана.
2. 360° вокруг. Ничего не теряй из виду: Киев, Подол, Лысая гора, Андреевская церковь [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://io.ua/377999> (дата звернення 2.12.2016) – Назва з екрана.
3. Нужен гид.ru. Киев: Латинский квартал и киевская Швейцария [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: http://needguide.ru/view_tour.php?tour_id=2209 (дата звернення 2.12.2016) – Назва з екрана.
4. Панорамы Киева (99 фото) [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://nevsepic.com.ua/fotografii-i-fotoraboty/2027-panoramy-kieva-99-foto.html> (дата звернення 2.12.2016) – Назва з екрана.
5. Retroua национальный фотоархив городов Украины: Гора Щекавица [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: http://www.retroua.com/619_гора_щекавица (дата звернення 2.12.2016) – Назва з екрана.
6. Жизнь как она есть. вторник, 13 ноября 2012 г.: Старый Киев (фото) [Электронный ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: http://klim-ua.blogspot.ru/2012/11/blog-post_13.html (дата звернення 2.12.2016) – Назва з екрана.

Аннотация

В статье рассматривается взаимодействие сакральных сооружений и рельефа на территории Киева.

Ключевые слова: Киев, храм, рельеф, взаимодействие, композиция.

The summary

Interaction of sacral buildings and relief on the territory of Kiev are considered in the clause.

Key words: Kiev, church, relief, interaction, composition.